

Rewitalizacja czeladzkiej średniowiecznej Starówki etap1 (infrastruktura).

Rewitalizacja czeladzkiej średniowiecznej Starówki - etap1 (infrastruktura)

O Starówce...

Stare Miasto to najstarszy rejon Czeladzi. Pochodzi z XIII wieku, kiedy Czeladź uzyskała prawa miejskie i jest jedynym tego typu zachowanym bez większych naruszeń wewnętrznych średniowiecznym układem miejskim w Aglomeracji Katowickiej. Znajduje się też pod ścisłą ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Założenie obejmuje łącznie 13 ulic i teren ok. 9 ha w ścisłym centrum miasta. Zostało ono ukształtowane w średniowieczu jako obronny gród nadgraniczny o zachowanej do dzisiaj pseudo-owalnicowej strukturze przestrzennej. W oparciu o ten obszar i jego funkcje rozwijało się miasto. Zmiana funkcji i spadek znaczenia obszaru miały miejsce w dobie przyspieszonego rozwoju miasta w XIX wieku, a także po II wojnie światowej, wskutek budowy nowych osiedli mieszkaniowych o wyższym standardzie. Stopniowo obszar ulegał pauperyzacji i degradacji. Pogarszał się stan zagospodarowania przestrzennego. Regres został przesądzony budową drogi krajowej nr 94 w latach 70-tych, która przecięła od południa Stare Miasto, lecz nie zniszczyła najcenniejszej jego części historycznej.

Na terenie staromiejskim znajdują się zabytki, które mogą stać się atrakcją Czeladzi. Stanowią one dziedzictwo historyczno-kulturowe regionu i ujęte zostały w rejestrze zabytków.

Są to m.in.:

- średniowieczny układ urbanistyczny Starówki z XIII w., oparty na planie owalnicowym, z drewnianą zabudową z XVIII w. (ul. Kościelna, Rynkowa, Ciasna, Pieńkowskiego);
- neoromański kościół parafialny p.w. św. Stanisława z lat 1905-1912 wraz z wyposażeniem, jeden z największych tego typu obiektów w Polsce;
- dawny zbór ariański w ul. Rynkowej 2, z połowy XVII wieku, murowany i tynkowany;- drewniany dom przy ul. Kościelnej 3 z XVIII wieku, z podcieniami na kolumnach i typowym dla dawnej Czeladzi dachem krytym gontem;
- ul. Ciasna - zachodnia część - malowniczo wkomponowana w zbocze wzgórza.

Ze Starym Miastem wiąże się wiele legend i przekazów historycznych. Historia Czeladzi do końca XVIII wieku - miasta śląskiego o ponad 750-letniej historii - to historia Starego Miasta.

Dlaczego Starówka...

Decyzja o podjęciu działań na rzecz rewitalizacji Starego Miasta w Czeladzi wynikała nie tylko z przesłanek technicznych, ale także prawno-środowiskowych, przestrzennych oraz społecznych. Rewitalizacja tego obszaru to proces mający na celu rozwiązanie jego specyficznych problemów. Są to m.in.: niekorzystny wizerunek miasta tworzony przez niszczący obszar staromiejski, dezintegracja tkanki urbanistycznej, postępująca marginalizacja przestrzenna i ekonomiczna tego rejonu miasta i w efekcie utrata przez Stare Miasto funkcji centrotwórczych.

Działania naprawcze dla Starówki miały na celu przywrócenie społeczno-gospodarczych i kulturalnych funkcji najcenniejszych z punktu widzenia walorów historyczno-kulturowych części Czeladzi oraz odwrócenie skutków niekorzystnych zjawisk społecznych związanych z degradacją tego obszaru.

Projekt „Przebudowy infrastruktury technicznej średniowiecznego Starego Miasta w Czeladzi miał na celu przywrócenie społeczno-gospodarczych i kulturalnych funkcji najstarszej i najcenniejszej z punktu widzenia walorów historyczno-kulturowych części Czeladzi. Celem przekształceń było wzmocnienie gospodarczych i odtworzenie centrotwórczych funkcji tej części miasta oraz odwrócenie skutków niekorzystnych zjawisk społecznych związanych z degradacją tego obszaru, w tym poprawa sytuacji materialnej i społecznej jego mieszkańców. Projekt miał także służyć wzrostowi szeroko pojmowanego potencjału firm działających w tym rejonie oraz całego miasta w regionie.

Inwestycja dotyczyła kompleksowej przebudowy infrastruktury technicznej połączonej z rewaloryzacją urbanistyczną Starego Miasta w Czeladzi – strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej, której ukształtowanie datuje się na okres XIII wieku. Obszar ten jest wartościowy dla całego Górnego Śląska ze względu na zachowane walory założenia urbanistycznego oraz charakter zabudowy.

Zakres prac objął rozbudowę i modernizację szczątkowej lub zniszczonej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i teletechnicznej (telefon, internet) Starówki połączonej z rewaloryzacją otoczenia Starego Miasta (nawierzchnie, mała architektura, Rynek), zgodnie z projektami urbanistycznymi uzgodnionymi ze Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, urbanistami oraz historykami architektury.

Konieczność podjęcia interwencji wynikała z przesłanek technicznych, przestrzennych oraz społecznych. Wyposażenie infrastrukturalne nie odpowiadało potrzebom mieszkańców i firm, jak również nie spełniało standardów technicznej obsługi oraz norm środowiskowych, co przekładało się na wyludnianie i degradację obszaru.

Obszar inwestycji współtworzy wraz z przyległymi terenami ścisłe centrum miasta. Jako obszar centralny i historyczny miasta powinien być zostać przekształcony, a jego charakterystyki dostosowane do współczesnych potrzeb i wymagań.

Inwestycja przyczyniła się do zmniejszenia awaryjności istniejącej sieci, realizacji potrzeb obsługi beneficjentów i odbiorców projektu, spełnienia norm polskich i wspólnotowych w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej oraz zmniejszenia wydatków na remonty i usuwanie awarii.

Ważnym polem oddziaływania niniejszego projektu miał być wzrost aktywności gospodarczej i kulturalno-społecznej wskutek stworzenia warunków infrastrukturalnych dla rozwoju małej przedsiębiorczości, odnowy funkcji mieszkalnej oraz odtworzenia innych funkcji centrotwórczych tej części miasta.

Projekt tworzy ramy oddziaływania na gospodarkę miasta oraz jego życie społeczne łącznie z komplementarnymi projektami określonymi w „Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich”.

foto: Starówka

Ulice objęte przebudową w etapie I: Bytomska, Rynek, (w tym Będzińska), Kościelna, Rynkowa, Walna, Kacza, Ciasna, Katowicka, Grodziecka.

Ogółem wykonane sieci wraz z przyłączami:

Wodociąg: 1,762 km

Kanalizacja sanitarna 2,102 km

Kanalizacja deszczowa 2,386 km

Liczba budynków podłączonych do wybudowanej/ zmodernizowanej sieci wodociągowej: 68 szt.

Liczba budynków podłączonych do wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej: 68 szt.

Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej: 12 720,80 m²

Punkty świetlne: 152

foto: Starówka

Zagospodarowanie płyty Rynku:

nawierzchnia z kostki 2291,0 m²

murki 99,38 m²

fontanny - 2 szt.

obudowa zabytkowej studni 1szt.

Ogółem zadanie zrealizowano w kwocie 13 574 758,38 zł, z czego:

- z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 6 845 105,36 zł
- z budżetu państwa: 983 015,13 zł